

פעילות באינטרנט בטוח

נושא: זכויות הפרט באינטרנט

מגיש: יאיר ארמה

קריאה מהנה

1.רקע תיאורטי

התפתחותה המהירה של רשת האינטרנט, הנגישות המתאפשרת מכל מקום. והאפשרויות הרבות הטמונות במאגרי המידע במגוון אדיר של נושאים המאורגנים בצורות שונות- כל אלו הובילו למהפכה תקשורתית אדירה ולשינויים בחיי הפרט והחברה.

עולם האינטרנט הוא עולם וירטואלי לא מציאותי אבל מלא כמו המציאות ואף יותר.

בגלל החופש הרב והזמינות והמהירות שבא הוא פעול, כל אחד יכול למצוא ולקחת חלק בעולם העצום זה. כל אחד יכול להתחבר לאינטרנט לעלות בו קבצי קול, וידאו, לשלוח דואר, להתכתב עם אנשים מכל העולם, לשמוע חדשות מכל מקום, ללמוד ולהתפתח.

כל הפעולות האלה מיסודם דורשות העלה של מידע אישי, כמו גיל, מין טלפון כדי להירשם לאתרים וכדי לקבל שרות.

בשנים האחרונות עליתם של אתרי חברים שהפופולארי שבהם הוא facebook שבהם לכל אחד יש פרופיל אישי ומעודכן. להיות חלק באתר הזה פירושו להיות חלק מרשת חברתית ולדעת כל מה קורה עם כל אחד מחבריך בכל מצב. אחד האפשרויות המדהימות היא עדכון מצב "באותו רגע" שאתה מעדכן את המצב שבוא אתה נמצא כאת.

וזו גם מוביל אותנו לשרשרת החסרונות

עצם זה שאתה רושם את פרטייך, את תחביבך, את כתובת או טלפון שלך, מפרסם תמונות שלך ושל חברים, רושם הודעות ומעדכן מה אתה עושה בכל רגע, אתה בעצם הופך לקורבן קל ונוח לכל אחד הרוצה לדעת פרטים עליך. ישנם האומרים שזהו חלומה של כל סוכנות ריגול - מידע זמין ונוח שנמצא במרחק מספר שניות.

מעבר לריגול המדינה אחר תושיבה. גם חברות כלכליות יכולות לאסוף ולאגור מידע ולהשתמש בו לתמכור מוצריה, להציק לקונים ולדעת כל מה שעובר עליהם. תופעה זאת עונה לשם "האח הגדול" -הכוונה היא לישות מפקחת כל אזרחיה.

האינטרנט משאיר חשוף את סודותיך, מעללייך, קשרים אישיים. אולי מהפכניים לטוב ולרע.

השינויים הטכנולוגיים, כמו גם השינויים החברתיים, יצרו דילמות ובעיות חוקיות עימם נדרשים להתמודד עתה המחוקק, ובתי המשפט.

כל נושא החקיקה וההגנה על זכויות הפרט באינטרנט עדיין לא נחקק סופי מכיוון שהנושא מסובך. ישנם מדינות כמו ארצות הברית שמאז 11 בספטמבר מחוקקות עוד ועוד חוקים שנותנים לה יכולות לעקב אחר תושביה ברשת.

המקרה הבא המתאר שיחה תמימה שנחשדה כמתכננת פיגוע.

מתוך YNET

"מי שאין לו מה להסתיר יכול לצחוק ממחסור הפרטיות (שמירת פרטיות) המוחלט שקיים בסייבר-ספייס.

איש מבוגר ממוצא ערבי שכבר 40 שנה גר ב Idaho-ארה"ב, הרגיש כי נפלה עליו הזקנה, והתיישב לכתוב אי-מייל לבנו, הלומד בצרפת: "אחמד בני היקר, כבר עצמותי זקנות ואיני יכול לטפל בחלקת האדמה שלנו. השנה אין לי כוח להכין את הקרקע כדי לגדל את תפוחי האדמה. אני בטוח שאם היית כאן היית הופך את האדמה במקומי. ישמרך אללה. אוהב אותך, אבא".

השיב הבן בדואל חוזר: "אבא יקר שלי! אנא ממך, שלא תעיז לגעת באדמת הגינה, זה שם שקברתי את הדבר הזה. תהיה לי בריא. אחמד שאוהב אותך מאוד." בארבע לפנות בוקר הוקף הבית ניידות. נציגי המשטרה המקומית, סוכני FBI, CIA וגם כמה עובדי הפנטגון התנפלו על חלקת האדמה מאחורי הבית וחפרו בה במרץ למשך שעות. הם חיפשו חומרי נפץ, מיכלי אנתרקס, או כל דבר אחר. היות ולא מצאו כלום, ארזו ועזבו. עוד באותו יום כתב אחמד: "אבי היקר, אני מניח שהקרקע מוכנה עכשיו לתפוחי האדמה שלך. זה הדבר הטוב שיכולתי לעשות מכאן. באהבה, אחמד."

גוגל לא מזמן נטענה שרוב המידע עובר דרכה, במיוחד דרך המייל. דמינו לעצמכם שמיליוני משתמשים ברכבי העולם מחליפים מידע באופן תמידי במייל. וכל זה נשאר בזכורות של לגוגל. זאת אומרת שגוגל יכולה לעשות כמעט כל מה שעולה ברוחה

בדין הישראלי רק לאחרונה התחילה התייחסות בחקיקה לגבי מידת המעקב המותרת אחר משתמשי אינטרנט שהסיבה שעומדת היא הגנה ביטחונית וחברתית.

2. פרטי המסגרת

נושא ראשי:	אינטרנט בטוח
נושא השיעור:	מעקב אחר גולשי האינטרנט
משך השיעור:	שעה אקדמאית (של 45 דק')

הכיתה : כיתה י"ב .

הרכב האוכלוסייה : כיתה הטרוגנית.

ידע קודם נדרש ורלוונטי : הכרת המחשב ורשת האינטרנט.

עזרי הוראה לכל הכיתה: כיתת מחשבים מחוברת לרשת האינטרנט, טושים ולוח.

עזרי הוראה לתלמיד: מחשב אישי.

אסטרטגיית הוראה: פרונטאלית ויחידנית

ביבליוגרפיה:

מטרות:

מטרות לימודיות:

1. התלמיד יגדיר "זכויות הפרט"

2. התלמיד יסביר מהם היתרונות והחסרונות של "האח הגדול"

מטרות חינוכיות:

1. חינוך להפעלת מערכת שיקולים אחראית.

2. חינוך לערנות

3. חינוך למודעות חברתית.

פירוט	מהלך השיעור	מבנה השיעור וחלוקת זמן
	<p>שאלות מכוונות</p> <ul style="list-style-type: none"> • אשאל בכיתה מי רשום באתר פייסבוק או בכל אתר דומה אחר • אשאל מה אופי השימוש ומה הם מעלים לאתר • אשאל לגבי פרטים אישיים של כל אחד . כמה הוא מפרסם על עצמו • אשאל לגבי בלוגים ותארים אישיים 	<p>יצירת מוכנות</p> <p>5 דקות</p>
<p>סרט החוקר את תופעת ה Facebook , מדבר על פרסום המידע שלנו באתר , מחבר בין אנשי מפתח בחברה ותפקידם באיסוף מידע למדינה</p>	<p>הקרין סרט אינטרנט Does what happens in Facebook stay in facebook .</p>	<p>קישור לנושא</p> <p>7 דקות</p>
	<p>התלמידים יתנו את דעתם על שאלות מכוונות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • האם חשבתם על זה קודם • מה נראה לכם עושים במידע שלכם • מה הם הסכנות 	<p>דיון</p> <p>10 דקות</p>

	<ul style="list-style-type: none"> מה הם היתרונות 	
כהקדמה אתן הסבר למושג "האח הגדול"	קריאת כתבה בעיתון מעריב על חוק "האח הגדול"	קישור לחלק הבא 6 דקות
	זכויות הפרט מול בטחון נעסוק בשאלה באילו מקרים יש להגביל את שאלות מכוונות <ul style="list-style-type: none"> האם מצדיק החוק את הפגיעה בזכויות הפרט. עד כמה אפשר להשאיר את הרשת ללא פיקוח. עד כמה אפשר לסמוך על המדינה חופש הביטוי. 	דין 10 דקות
	תלמידים יתנו את דעתם האם צריך לעצור את תהליך החקיקה או להמשיכו	סיכום השיעור 5 דקות

נספח א'

אוסר בחוק: סמכויות מעקב אחרי סלולארי ואינטרנט

לאחר קריאה שנייה ושלישית בכנסת, התקבל הערב (ב') התיקון לסדר הדין הפלילי המאפשר למשטרה לקבל פרטים כמו מיקום סלולארי ותקשורת אינטרנט של אזרחים מחברות התקשורת. ההצעה עברה ברוב של 35 תומכים מול 5 מתנגדים ynet

חוק נתוני תקשורת התקבל היום (ב') בקריאה שנייה ושלישית בכנסת ברוב של 35 תומכים מול חמישה מתנגדים. החוק, הוא למעשה תיקון של סדר הדין הפלילי, כאשר החוק מקנה למשטרה יכולות להילחם בפשיעה ביתר יעילות, על ידי קבלת נתונים טכניים של תקשורת טלפוניה ואינטרנט – כגון יעדי שיחות, מספרי ברזל של מכשירים, נתוני איכון וכן גם כתובות IP. החוק עבר גלגולים ודיונים רבים

טרם שהתקבל הערב במליאה. ההסתייגות היחידה שנתקבלה, היא לגבי החיסיון של בעלי מקצועות רגישים כמו עורכי דין, רופאים וכוהני דת.

הגנה לבעלי חיסיון מקצועי

החוק מגדיר שלוש דרכים בהן תוכל המשטרה לקבל את הנתונים: דרך צו שופט, במקרים דחופים ישירות על ידי קצין בדרגת סגן ניצב, ודרך מאגר נתונים שיועבר לרשות המשטרה. עיקר הוויכוח על החוק היה על שתי הדרכים האחרונות.

הדרך הראשונה, שאמורה להיות דרך המלך לקבלת הנתונים, היא באמצעות צווים של בית משפט שלום. אמצעי פיקוח שאמור להקשות על המשטרה הוא הגשת שורה ארוכה של מסמכים לעיונו של השופט המאשר, לרבות האם המנוי הוא בעל חיסיון מקצועי (פסיכולוג, עורך דין, רופא או כהן דת) והיסטוריה של בקשות קודמות. הסתייגות זו נתקבלה, והמשטרה תצטרך לציין בבקשות לבית המשפט האם החשוד בעבירה הוא בעל חיסיון שכזה, ועל השופט להשתכנע ולהחליט האם צריך לפגוע בחיסיון לשם החקירה. ח"כ גדעון סער ציין, בפני ynet, כי ההגנה קיימת גם לעיתונאים - מכוח "הלכה פסוקה" (הלכת ציטרין - ג.ל.).

הדרך השנייה, אשר קשורה לעבירות מסוג "פשע" או "עוון", מוקנית לקצינים בדרגת סגן ניצב לקבל את הנתונים ללא דיחוי – לשם הצלת חיי אדם, למניעה או גילוי של מבצע העבירה (כלומר גם אם הפשע כבר בוצע). בקשות אלה אמורות להיות מתועדות ולהימסר אחת לשלושה חודשים לעיונו של היועץ המשפטי לממשלה.

הדרך השלישית, ומרובת המחלוקת ביותר, היא מאגר המידע. קצין משטרה שהוסמך על ידי ראש אגף החקירות והמודיעין במשטרה, רשאי כעת לדרוש נתונים מחברות התקשורת הכוללים נתוני זיהוי של מנוי ומספר מזהה של מכשיר טלפון (IMEI) או "רכיב מרכיביהם" – כלומר גם פרטים מזיהוי של כרטיס SIM, אשר עשוי להיות כלי שיאפשר להתחקות גם אחרי שיחות, כמו גם נתוני אנטנת סלולאריות ומיקומן.

"חוק פולשני וגורף"

יו"ר ועדת החוקה של הכנסת, אשר קידם את הצעת החוק, הסביר במליאת הכנסת טרם ההצבעה: "מדובר בחוק מידתי שמאפשר למשטרה לבצע את המוטל עליה, לנו – חברי הכנסת לפקח עליה – ולאזרחי ישראל להיות רגועים כי משגיחים מפני כל צר ואויב. ועדת החוקה הקדישה להצעה 11 דיונים ארוכים וממציים בהם השתתפו נציגים רבים ממשרדי הממשלה, הצבא, חברות התקשורת, ארגוני זכויות ומומחים, ובמהלך דיוניה ההצעה עברה שינויים ותיקונים רבים שתכליתם מציאת איזון ראוי יותר בין הרצון לאפשר לרשויות החקירה להגן על שלום הציבור על ידי חקירה וסיכול של עבירות, ובין

הרצון להגן על זכויות היסוד של האזרח ובפרט – הזכות החוקתית לפרטיות".

חבר הכנסת ראובן ריבלין (ליכוד), שהיה ממתנגדי החוק, דווקא תמך בהרחבת סמכות המשטרה לקבל גישה לנתונים גם כדי לחקור עבירות מסוג "עוון", שנחשבות לפחותות (עד חצי שנת מאסר). חברת הכנסת זהבה גלאון (מרצ) קראה לעמיתיה שלא לתמוך בחוק "פולשני, גורף ושאינו מבטא את האיזון הראוי בין הצרכים של המטרה ופגיעה בלתי מידתית בזכויות האזרח. על הכנסת לשמור על זכויות האזרח ולא להוות חותמת גומי". עוד אמרה גלאון לאחר ההצבעה: "יש לתת למשטרה כלים להיאבק בפשיעה אך לא ייתכן שהכלים יהיו גורפים ומפירי זכויות אדם".

השר לביטחון פנים אבי דיכטר בירך על קבלת החוק. לדבריו, "המרדף אחרי מחבלים כמוהו כמרדף אחרי עבריינים ופושעים. כפי שיש לשב"כ את הכלי הזה שסייע במרדף אחרי מחבלים, למשטרה יהיה עכשיו כלי אפקטיבי ומתקדם שיקפיץ אותה מודיעינית מכל הבחינות במאבק ובמרדף אחרי פושעים, משפחות הפשע והפשעה הכבדה. החוק הזה גם יסייע להצלת חיים, וייתן למשטרה כלי לחיזוק יכולותיה".

השתתפו בהכנת הידיעה: ניב ליליאן, אמנון מרנדה, אהוד קינן

נספח ב'

<http://www.youtube.com/watch?v=B37wW9CGWyY>